

140-52

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
PROVINCIAAL AFVALSTOFFEN PLAN NOORD-BRABANT

Advies

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport ten behoeve van het tweede provinciale plan van de provincie Noord-Brabant voor de verwijdering van huis-houdelijk afval en daarmee gelijkgestelde afvalstoffen, voorzover de verwijdering daarvan niet in een afzonderlijk plan moet worden geregeld / [Commissie voor de Milieu-effectrapportage ; voorz. H. Cohen]. - Utrecht : Commissie voor de Milieu-effectrapportage
ISBN 90-71887-40-5
SISO 614.65 UDC [504.05:628.465](492.93)
Trefw. : milieu-effectrapportering ; afvalstoffen ; Noord-Brabant.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde
Staten van de Provincie Noord-
Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-HERTOGENBOSCH

uw kenmerk
nr. 7161 AP
09.06.87
ons kenmerk
U328/87/Od/140-53
28 augustus 1987

uw kenmerk
nr. 7161 AP
09.06.87
ons kenmerk
U328/87/Od/140-53
28 augustus 1987

Met bovenvermelde brief verzocht U de Commissie voor de milieu-effectrapportage advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport (MER) inzake een herziening van het provinciaal afvalstoffenplan.

Hierbij bied ik U het advies van de Commissie aan, overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). Voor de inhoud verwijst ik kortheidsshalve naar de samenvatting.

Garne vraag ik uw speciale aandacht voor de volgende punten:

1. Provinciale taak van coördinatie en integratie

Uit enkele inspraakreacties spreekt de vrees, dat de provincie een afwachtend beleid zal voeren en niet veel zal wijzigen in het beleid, zoals dat voor de eerste planperiode is geformuleerd. Ik ga er echter van uit, dat de provincie haar coördinerende taak zal gebruiken om in de komende tijd tot een concretisering van de beleidsvoornemens te komen en duidelijke randvoorwaarden zal formuleren voor de gewestelijke uitwerkingsplannen. Slechts een heldere en concrete beleidsvisie maakt een betrouw-
bare voorspelling van de milieu-effecten mogelijk.

De Afvalstoffenwet biedt de mogelijkheid om voor verschillende categorie- en afvalstoffen verschillende provinciale plannen vast te stellen. In de Brabantse situatie, waarbij in de eerste planperiode een veelomvattende Plan gold en voor de tweede planperiode meerdere categorie plannen zullen bestaan, behoeft de onderlinge afstemming van het afvalstoffenbeleid extra aandacht. Ik wil hierbij speciaal wijzen op ziekenhuisafval en a-gratisch afval, die ook in het PAF-I buiten beschouwing werden gelaten. Terwille van de overzichtselijkheid zou ik willen aanbevelen om in het PAF-II duidelijk aan te geven, hoe de besluitvorming zal verlopen over het provinciaal beleid ten aanzien van deze afvalstoffen. Bovendien zou het om milieuhygiënische redenen nuttig kunnen zijn om ten behoeve van het PAF-II verwerking van huishoudelijk afval in combinatie met zuiveringsinstallaties en/of dierlijke mest te bestuderen.

2. Inhoudelijke verwevenheid van MER en (ontwerp-)PAP-II
Op grond van wettelijke voorschriften is geen grote "overlap" nodig tussen MER en PAP-II, maar omwille van de logische opbouw en de leesbaarheid van de rapporten verdient het aanbeveling om voor een grotere overlap te zorgen.

Ineenvoeging van MER en PAP-II zou kunnen worden overwogen. Daarbij dient echter de herkenbaarheid van het MER te blijven bestaan. Deze kan worden bevorderd door het "MER-deel" van het document te structureren volgens de indeling van artikel 4j van de Wabm.
Tevens dient er bij zo'n ineenvoeging duidelijkheid te bestaan over de verschillende status van de delen: het MER-deel zal een definitieve status hebben, terwijl het PAP-deel een ontwerp zal betreffen, waarover - juist op grond van de informatie in het MER-deel - nog een besluit moet worden genomen.

3. Meest milieu-vriendelijke alternatief
De Wabm schrijft voor om als een van de alternatieven in het MER te beschouwen het meest milieu-vriendelijke alternatief. Bij de formulering hiervan dient uiteraard niet een utopie te worden uitgewerkt, die geen rol kan spelen in de besluitvorming, maar zal sprake moeten zijn van een gelijkwaardige behandeling ten opzichte van andere reëel te beschouwen alternatieven.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van het milieu-effectrapport en de besluitvorming over het PAP-II. Ze zal graag vernemen hoe u gebruik zult willen maken van haar aanbevelingen voor de inhoud van het MER.

Dr. H. Cohen,
Voorzitter Commissie voor de
Milieu-effectrapportage.

Utrecht, 28 augustus 1987

drs. M. Odijk

de secretaris,

dr. H. Cohen

de voorzitter,

Uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant.

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid van de Wet van 23 april 1986 tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de besluitvorming over het tweede provinciale plan van de provincie Noord-Brabant voor de verwijdering van huishoudelijk afval en daarmee gelijkgestelde afvalstof-ten, voorzover de verwijdering daarvan niet in een afzonderlijk plan moet worden geregeld.

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
T.B.V. HET TWEEDE PROVINCIALE PLAN VAN DE
PROVINCIE NOORD-BRABANT VOOR DE VERWIJDERING
VAN HUISHOUDELIJK AFVAL EN DAARMEE GELIJKE-
STELDE AFVALSTOFFEN, ALSMEDE VAN BEDRIJVEN
AFKOMSTIGE AFVALSTOFFEN, VOORZOVER DE VER-
WIJDERING DAARVAN NIET IN EEN AFZONDERLIJK
PLAN MOET WORDEN GEREGLD

INHOUDSOPGAVE

1	1.	INLEIDING	
4	2.	SAMENVATTING VAN HET ADVIES	
6	3.	PROBLEEMSTELLING EN DOEL	
6	3.1.	Afbakening categorieën afval	
6	3.2.	Omvang van het afvalprobleem	
7	3.3.	Bestaande voorzieningen en organisatie	
8	3.4.	Doelstellingen	
10	4.	VOORGENOMEN ACTIVITEIT (BELEID) EN REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN	
10	4.1.	Voorgenomen beleid	
12	4.2.	Beleidsalternatieven	
12	4.2.1.	Algemeen	
14	4.2.2.	Nulalternatief	
14	4.2.3.	Meest milieu-vriendelijke alternatief	
15	5.	TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN	
17	6.	BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN TE VERWACHTEN ONTWIKKELINGEN DAARIN	
19	7.	GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	
19	7.1.	Algemeen	
19	7.2.	Effecten op de luchtkwaliteit	
20	7.3.	Effecten op bodem en grondwater	
21	7.4.	Effecten op het oppervlaktewater	
21	7.5.	Landschappelijke effecten en ruimtebeslag	

21	7.6. Geluiddefecten
21	7.7. Externe veiligheid
22	7.8. Effecten op organismen
23	8. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN
23	9. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS
24	10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER
24	11. SAMENVATTING VAN HET MER

Bijlagen:

Bijlage 1:	Bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure in Staatscourant 115 van vrijdag 19 juni 1987
Bijlage 2:	Verzoek van de provincie Noord-Brabant tot het opstellen van een advies, d.d. 9 juni 1987
Bijlage 3:	Brief waarin verlenging wordt verleend van de termijn waarop het advies voor richtlijnen wordt verwacht
Bijlage 4:	Samenstelling van de werkgroep
Bijlage 5:	Ontvangen reacties in de inspraakperiode
Bijlage 6:	Specifieke vragen bij de verschillende bouwsteden voor de mogelijke beleidsalternatieven

Volgens artikel 4 en 17 van de Afvalstoffenwet dient elke provincie een plan te hebben voor de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen en grof huisvuil en moet zo'n plan binnen vijf jaar worden herzien(1). De Afvalstoffenwet stelt het opstellen van provinciale plannen ook verplicht voor andere categorieën afval, zoals bedrijfsafvalstoffen, die tezamen met de huishoudelijke afvalstoffen zullen worden verwerkt, auto-wrakken-, bouw- en slooafval, ziekenhuisafval en zuiverings- en slib. In zulke plannen wordt het provinciale beleid vastgelegd voor de periode die het plan bestrijkt - de planperiode - en worden perspectieven geschatst voor de periode daarna.

De provincie Noord-Brabant heeft in november 1983 een eerste provinciaal plan (PAP) voor de verwijdering van afval vastgesteld. Dit plan had betrekking op huishoudelijke en daarmee gelijkgestelde afvalstoffen (grof huisvuil) * van bedrijven afkomstige afvalstoffen (waaronder zuiverings- en slib) die tezamen met huishoudelijke afvalstoffen zullen worden bewerkt, verwerkt, vernietigd, op of in de bodem gebracht of afgevoerd * bouw- en slooafval.

Immiddels heeft de provincie voor de tweede planperiode een ontwerp-plan voor zuiverings- en slooafval en een plan voor bouw- en slooafval ter inzage gelegd. In juli is een ontwerp-plan voor de verwijdering van auto-wrakken ter inzage gelegd.

Dit advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage heeft betrekking op het plan voor de verwijdering van huishoudelijk afval, daarmee gelijkgestelde afvalstoffen en van bedrijfsafval, voorzover de verwijdering daarvan niet in een afzonderlijk plan moet worden geregeld. Voor dat plan is besloten de regels van milieu-effectrapportage (m.e.r.)(2) te volgen. De start van de m.e.r.-procedure werd door de provincie op 19 juni bekendgemaakt door een bericht in de Staatscourant en enige dagbladen (zie bijlage 1).

In deze procedure treedt de provincie Noord-Brabant zowel als initiatiefnemer op als in de rol van bevoegd gezag.

1 Artikel 14 geeft tevens de mogelijkheid tot vrijstelling van de verplichting het plan te herzien binnen vijf jaar nadat het is vastgesteld. Deze vrijstelling kan voor maximaal vijf jaar worden verleend.
2 Wet van 23 april 1986 tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage). - Staatsblad 1986, nr. 211.

naar het oordeel van de Commissie duidelijke informatie zal moeten geven. Hierbij is de volgorde aangehouden van de onderwerpen, die volgens artikel 41j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne tenminste aan de orde moeten komen in een MER. Bij het begin van elk hoofdstuk wordt de tekst van de overeenkomstige passage in dit wetartikel met tekstha-ken aangegeven.

2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES

Hoofdstuk 3 van dit advies gaat in op het doel van het PAF-II en op de probleemstelling, die daaraan ten grondslag ligt. De omvang en samenstelling van de (te verwachten) afvalstromen, de bestaande voorzieningen en de huidige wijze van organisatie behoren te worden beschreven in de PAF/MER: hieruit kan worden afgeleid, welke knelpunten er ontstaan in de komende planperiode. Uit de knelpunten en een evaluatie van het PAF-I-beleid kunnen de doelstellingen worden afgeleid voor het afvalstoffenbeleid in de komende planperiodes. De Commissie wil erop aandringen, dat de inventarisatie van knelpunten niet wordt beperkt tot de periode tot 1994.

Hoofdstuk 4 betreft de voorgenomen activiteit (d.w.z. het te voeren afvalstoffenbeleid volgens het PAF-II) en de alternatieven en varianten. De Commissie maakt in haar advies onderscheid in het afvalstoffenbeleid als geheel en de verschillende maatregelen en verwerkingswijzen (bouwsteden) waaruit dit beleid kan bestaan. Zij vraagt aan de provincie om helder weer te geven, wat de strekking, de doelgroep, de fasering en vooral de mate van bindendheid is van de verschillende besluiten, die in het kader van het PAF-II worden genomen. De relatie tussen het besluit tot vaststelling van het PAF-II (waarvoor dit MER wordt opgesteld) en besluiten over andere ontwikkelingen binnen de provincie op het gebied van de afvalstoffenverwijdering dient duidelijk te zijn. Behalve het voorgenomen beleid dienen in ieder geval ook te worden beschreven in het MER:

- * het nulalternatief, d.w.z. een voortzetting van het PAF-I-beleid, met de knelpunten die dan zouden optreden
- * het meest milieu-vriendelijke alternatief. Om dit samen te stellen zal naar het oordeel van de Commissie een aanneemvoeging van de meest milieu-vriendelijke varianten van diverse bouwsteden waarschijnlijk onvoldoende zijn.

De Commissie vraagt speciale aandacht voor een milieuhygiënische afwerking van stortlokalen, waar de stort tijdens de tweede planperiode wordt beëindigd. Een programma voor 'monitoring' (meten en bewaken) van emissies vanuit deze oude stortplaatsen behoort volgens de Commissie onderdeel van het MER te zijn.

In hoofdstuk 5 van dit advies wordt aandacht gevraagd voor de afstemming van verschillende besluiten in het kader van het provinciaal afvalstoffenbeleid op elkaar en op bestaande wetgeving, normen, ruimtelijke en sectorale plannen.

In hoofdstuk 6 wordt gevraagd de bestaande toestand van het milieu en de verwachten ontwikkelingen daarin te beschrijven in het MER. De Commissie meent dat, voorzover bij de vaststelling van het PAF-II lokaties worden bestemd voor afvalverwerkingsvoorzieningen, deze beschrijving concreet zal moeten worden toegespitst op de betreffende en de alternatieve lokaties.

In de hoofdstukken 8, 9, 10 en 11 wordt achtereenvolgens ingegaan op de vergelijking van beleidsalternatieven onderling en de vergelijking van varianten van bouwstenen; op de leemten in kennis en informatie, die in het MER moeten worden aangegeven; op de vorm en presentatie van het MER en op de samenvatting van het MER. Duidelijkheid, overzichtelijkheid en systematische aanpak zijn hierbij sleutelbegrippen.

De gevolgen voor het milieu komen aan de orde in hoofdstuk 7. Het accent in de beschrijving van de milieu-gevolgen zal moeten afhangen van de bouwstenen (verwerkingswijzen) waaruit het voorgenomen beleid en de alternatieven zijn opgebouwd. Ook voor dit onderwerp geldt volgens de Com-missie, dat de beschrijving in het MER concreter dient te zijn, naarmate het besluit over vaststelling van het PAF-II concreter bepaalde verwerkingswijzen vastlegt.

3. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

[Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub a:
[Een milieu-effectrapport bevat ten minste: een beschrijving van hetgeen met
de voorgenomen activiteit wordt beoogd.]

3.1. Afbakening categorieën afval

Het PAF moet aangeven, welke categorieën afval onderdeel vormen van het tweede Provinciale Afvalstoffenplan (PAF-II): uitsluitend huishoudelijk afval (inclusief GFT-afval(4) en grof huishafval) en/of andere 'categorieën' afval (bedrijfsafval(5), ziekenhuishafval, agrarisch afval). In de startnotitie wordt de verijdering van grond uit bodemsaneringsprojecten genoemd, evenals baggerspecie. De provincie zal duidelijk moeten maken of deze stoffen ook worden behandeld in het PAF. Het verdient aanbeveling om zowel in het MER als in het PAF de begrippen te gebruiken zoals die worden omschreven in de lijst van benamingen en definities die het Nederlands Normalisatie Instituut heeft opgesteld(6).

Het eerste PAF had betrekking op zowel huishoudelijk afval en daarmee gelijkgestelde afvalstoffen als op uit de bedrijven afkomstig afval die tezamen met huishoudelijk afvalstoffen verwerkt zullen worden als op bouw- en slooafval. In het PAF behoren de motieven van de provincie te worden weergegeven om de plannen voor de tweede planperiode op te splitsen. Tevens hoort te worden aangegeven, hoe de provincie het beleid voor de verschillende afvalstofencategorieën op elkaar denkt af te stemmen. De mogelijke consequenties voor het milieu van deze splitsing en afstemming dienen in het MER te worden opgenomen.

3.2. Omvang van het afvalprobleem

Het PAF/MER moet aangeven, hoe groot naar verwachting in de komende ca. tien jaar de totale jaarlijkse hoeveelheid (in gewicht en volume) en de samenstelling van het vrijkomende afval binnen de provincie is (per categorie) waarvoor het plan geldt; indien relevant per component of fractie). Daarbij adviseert de Commissie om - zo mogelijk - naast de meest waarschijnlijke prognose ook een hoge en een lage prognose op te nemen.

4 Groente-, fruit- en tuinafval.
5 Hoewel hierover in NEN 6410 (zie voetnoot 6) uitdrukkelijk wordt gesteld dat dit een verzamelbegrip is en geen aparte categorie, wordt dit afval in provinciale plannen vaak wel als categorie onderscheiden.
6 Afval en afvalverwijdering : Benamingen en definities = Waste and waste disposal : Terms and definitions. - le dr. - Nederlands Normalisatie Instituut, 1985. - (NEN 6410).

7 Artikel 4, lid 1 van de Afvalstoffenwet schrijft voor, dat het provinciaal plan samenwerkingsgebieden onderscheidt, die zich elk uitspreken over het grondgebied van meer dan één gemeente, en waarvoor het plan een afgerond geheel van regelingen met het oog op de verwijdering van de huishoudelijke afvalstoffen bevat.

Het PAF zal behoren te vermelden, of op dit moment samenwerking bestaat met andere provincies of eventueel andere landen; of er voornemens bestaan omtrent eventueel toekomstige samenwerking met andere provincies

moeten worden beschreven.
leiding geeft, kan relevant zijn voor de milieu-gevolgen, die in het MER-groote en de verdeling van de afvalverwerkingsinstallaties daartoe aan van de omvang van samenwerkingsgebieden, bijvoorbeeld indien de schaal van PAF-I en of verdere wijzigingen worden voorzien. Een heroverweging stelling van deze gebieden verandering is opgetreden sinds de aanvang derdeel uitmaken van PAF-II. Daarbij moet worden vermeld of in de samen-De huidige indeling van de provincie in samenwerkingsgebieden moet on-

bewaking en dergelijke).
stoffenwet (bijvoorbeeld ten aanzien van de afdekking, de afwerking, de op de naleving van de voorwaarden op grond van de Hinderverwet en de Afval-Speciale aandacht verdient naar de mening van de Commissie het toezicht genomen in het bodemsaneringsprogramma van de provincie?
van beheer (nazorg) is. Welke van deze voorzieningen zijn of worden op-afvalstoffen inmiddels niet meer in gebruik zijn en wat hiervan de wijze Ook moet worden aangegeven, welke voorzieningen voor verwijdering van perken tot de periode tot 1994.
horen te worden aangegeven. Deze inventarisatie dient zich niet te be-ten in het functioneren van deze voorzieningen nu of in de toekomst be-Daarbij dient de wijze van beheer te worden vermeld. Eventuele knelpun-voor verwerking van de betrokken categorieën afval.
re voorzieningen, die op dit moment binnen de provincie in werking zijn Tot het PAF-II behoort tevens een opsomming van de installaties of ande-

3.3. Bestaande voorzieningen en organisatie

worden gespecificeerd.
In het PAF/MER moeten de belangrijkste huidige knelpunten in de afval-verwijdering worden vermeld en moet worden aangegeven, welke knelpunten worden voorzien voor de toekomst (bijvoorbeeld beperkingen in de verwer-kingscapaciteit, verontreiniging van huishoudelijk afval met (klein)chemisch afval).

De startnotitie geeft aan, dat het provinciaal beleid gericht is op ver-werking per samenwerkingsgebied(7). Daarom zullen de hoeveelheden af-val niet alleen per categorie, maar ook per samenwerkingsgebied moeten

De startnotitie van de provincie stelt, dat de centrale doelstelling van het tweede provinciale afvalstofplan de beperking van het volume van het te storten afval is. De provincie zal moeten aangeven, op welke wijze zij deze doelstelling denkt te kunnen realiseren. Uit de startnotitie blijkt, dat het PAF-II vooral gericht zal worden op het stellen van randvoorwaarden voor de realisering van deze doelstelling in de uitwerkingsplannen van de samenwerkingsgebieden. Initiatieven en knelpunten in samenwerkingsgebieden stellen echter anderzijds ook concrete randvoorwaarden aan de invulling van het provinciale afvalstofplanbeleid. In hoofdstuk 4 van dit advies wordt nader ingegaan op de praktische mogelijkheden van realisatie van deze doelstelling. Binnen het provinciaal beleid moet naar het oordeel van de Commissie een belangrijk aandachtspunt zijn: een milieuhygiënisch verantwoord afwerking van stortterreinen, die tijdens de tweede planperiode of daarna worden gesloten. Hierbij dient tevens de toekomstige bestemming duidelijker te zijn. De Commissie bepleit een goede afstemming met het bodemsaneringsbeleid en gaat ervan uit, dat ook voor reeds voltooide stortterreinen

Het moet de oorzaken aangeven van wijzigingen in de plannen. Daar tijdens de tweede planperiode. * welke voornemens uit PAF-I worden beschouwd als niet meer realiseerbaar in de tweede planperiode * welke voornemens nu ook in PAF-II worden voorgenomen voor de tweede planperiode * welke voornemens, die PAF-I bevatte voor de tweede planperiode, mogelijk al zijn gerealiseerd Het MER zou tevens kunnen aangeven

PAF-I. Het PAF-II/MER moet een evaluatie bevatten van PAF-I. Bij deze evaluatie zal moeten worden aangegeven, in hoeverre de doelstellingen uit het PAF-I zijn gerealiseerd of niet. Als in het PAF-II een wijziging van de doelstellingen wordt vastgelegd, zal behoren te worden aangegeven, hoe wordt omgegaan met eventuele niet-gerealiseerde doelstellingen uit het PAF-I.

3.4. Doelstellingen

(of landen), en zoja, wat deze behelzen (import of export van welke categorieën afval?). Het PAF-II dient te vermelden, in welke samenwerkingsgebieden en in welke gemeenten op dit moment maatregelen gelden voor de gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalcomponenten; in welke gemeenten dergelijke maatregelen zullen worden genomen. Indien componenten van het huishoudelijk afval worden gescheiden: welke componenten betreft dit? Welk nuttig gebruik hebben deze door scheiding verkregen componenten?

Hoewel in de startnotitie van de provincie wordt uitgegaan van een twee-
de planperiode van vijf jaar, is op grond van de Afvalstoffenwet een
langere planperiode niet onmogelijk. De Commissie meent dat het, gezien
de te treffen maatregelen voor het afvalstoffenbeleid, noodzakelijk is
om knelpunten te inventariseren en doelstellingen te formuleren voor een
periode die langer is dan vijf jaar. Aan deze noodzaak kan worden vol-
daan door ofwel een planperiode te kiezen die bijvoorbeeld tien jaar be-
slaat, ofwel in het PAP-II/MER minstens twee planperiodes van vijf jaar
te beschouwen.

Op deze wijze kan het PAP-II de provinciale strategie uitstippelen ten
aanzien van de toekomstige verwijdering van de betrokken afvalstoffen en
daarnaast de benodigde maatregelen bevatten voor de sanering van be-
staande (en voltooide) stortplaatsen.

In het MER moet worden aangegeven, in hoeverre nog andere doelstellingen
een rol spelen, zoals het voorkomen van afval, het nuttig gebruik van af-
valverwerkingsproducten. Het zou een prioriteitsvolgorde dienen te be-
vatten van de verschillende doelstellingen en dienen aan te geven, hoe
hoofdopstellingen zich verhouden tot afgeleide doelstellingen. Deze
doelstellingenhiërarchie behoort aan te sluiten op de besluitvormingsni-
veaus, zoals die worden onderscheiden in paragraaf 4.1. van dit advies.

reinen eventuele sanering wordt opgenomen in het bodemsaneringsprogram-
ma(8). Het MER zou een monitoring programma dienen te bevatten voor e-
missies vanuit deze (afgewerkte en) tijdens de tweede planperiode af te
werken stortterreinen en een programma voor stortgasopvang.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT (BELEID) EN REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN
ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN

[Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub b:
[Een milieu-effectrapport bevat ten minste een beschrijving van de voorgenomen
[activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de
[alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden
[genomen.

4.1. Voorgenomen beleid

Het PAF/MER moet duidelijk maken, wat de bevoegdheden van de provincie
en wat die van de samenwerkingsgebieden zijn ten aanzien van de afval-
stoffenverwijdering, en hoe de provincie, respectievelijk de samenwer-
kingsgebieden, tot nu met die bevoegdheden zijn omgegaan(9).

Het MER is gekoppeld aan een besluit op planniveau.
In dit advies voor richtlijnen maakt de Commissie een onderscheid in:
* beleidsalternatieven; dit zijn combinaties van maatregelen ter verwij-
dering van de afvalstoffen die onder de werking van PAF-II vallen, die
tezamen leiden tot de oplossing van het probleem
* bouwstenen; dit zijn (algemene) maatregelen, die als verwerkingsmetho-
de kunnen bijdragen aan de bedoelde oplossing
* varianten; dit zijn verdere onderscheidingen binnen bouwstenen op
grond van lokatie, wijze van uitvoering, toegepaste technieken e.d.

De Commissie heeft de volgende bouwstenen onderscheiden:

- terugdringen van het ontstaan van afval
- scheiding aan de bron
- gescheiden inzameling
- scheiding van bij verwerkingsinstallaties
- hergebruik van voorgescheiden componenten en fracties
- compostering
- [RDF-opwerking(10) en] verbranding
- gecontroleerd storten

Technieken die op dit moment niet bruikbaar zijn op exploitabele schaal
(bijv. pyrolyse) zijn buiten beschouwing gelaten. De Commissie kan zich
wel voorstellen dat in PAF-II wordt aangegeven, of er technieken van af-
valverwerking zijn die de provincie bij het lange-termijn-beleid als
veelbelovend beschouwt, maar die verdere ontwikkeling behoeven.

Het is bij een m.e.r. op planniveau moeilijk om goed zicht te krijgen op
de concrete activiteiten die een gevolg zullen of kunnen zijn van de

9 Insprakereactie nr. 2 (bijlage 5).
10 RDF = Refuse Derived Fuel = brandstof, gemaakt uit afval.

In het vervolg van dit richtlijnadvies worden soms vrij gedetailleerde gegevens verlangd. De Commissie is van mening, dat voor die situaties, waarin concrete initiatieven van samenwerkingsgebieden of concrete knelpunten in samenwerkingsgebieden spelen, gedetailleerde milieu-informatie in het MER moet worden gepresenteerd; dat in overige gevallen met globaal-ler informatie zal kunnen worden volstaan. In dit advies voor richtlijn-
nen is de Commissie echter bij al haar opmerkingen en vragen vooralsnog
uitgegaan van een gelijk niveau van detaillering.

Gekoppeld aan deze karakterisering is het nuttig om voor de in het plan te nemen besluiten een beschrijving op te nemen van de instanties of personen waarop deze besluiten zich richten: de provincie zelf, de samenwerkingsgebieden, de gemeenten, de particuliere inzamelaars of verwer-
kingsondernemingen dan wel de burgers. Bovendien dient de mate van bindend-
heid voor die actoren te worden aangegeven.
Naarmate het besluit meer rechtstreeks en bindend leidt tot een concrete
activiteit met milieu-gevolgen, wordt het ook belangrijker om die activiteit en de milieu-gevolgen gedetailleerd in het MER te beschrijven.

De Commissie heeft op grond van de startnotitie en de voorlichting van de provincie de indruk, dat de besluiten voornamelijk van het derde karakter zullen zijn, en acht vooral het maken van een randvoorwaarden-
beleid (besluiten van het tweede karakter) van wezenlijke betekenis voor
de beschrijving van de effecten op en de bescherming van het milieu.

om de handhaving van vergunning-voorschriften en de nazorg van verla-
ten stortterreinen te intensiveren).
De Commissie heeft op grond van de startnotitie en de voorlichting van de provincie de indruk, dat de besluiten voornamelijk van het derde karakter zullen zijn, en acht vooral het maken van een randvoorwaarden-
beleid (besluiten van het tweede karakter) van wezenlijke betekenis voor
de beschrijving van de effecten op en de bescherming van het milieu.

1) besluiten die rechtstreeks leiden tot bepaalde activiteiten van de provincie of van anderen (bijvoorbeeld een besluit om uiteindelijk slechts één bepaald verwerkingsstadium in de provincie toe te staan)
2) besluiten die alleen randvoorwaarden opleggen aan door anderen te ondernemen activiteiten (bijvoorbeeld het besluit, dat samenwerkings-
gebieden hun eigen optimale verwerkingsstadium mogen kiezen, mits zij daarbij aantonen de voorkeursvolgde van het FAF in hun beschouwin-
gen te hebben betrokken en mits zij in hun vergunning-aanvragen voor een afvalstoffenvergunning aantonen aan bepaalde in het FAF genoemde
voorschriften te voldoen)

3) besluiten, die de provincie zelf of anderen verplichten tot een bepaalde inspanning ten behoeve van een taakuitvoering (bijvoorbeeld het besluit om een voorlichtingscampagne uit te voeren of het besluit om de handhaving van vergunning-voorschriften en de nazorg van verla-
ten stortterreinen te intensiveren).
Het MER zou daarbij onderscheid moeten maken tussen:
1) besluiten die rechtstreeks leiden tot bepaalde activiteiten van de provincie of van anderen (bijvoorbeeld een besluit om uiteindelijk slechts één bepaald verwerkingsstadium in de provincie toe te staan)
2) besluiten die alleen randvoorwaarden opleggen aan door anderen te ondernemen activiteiten (bijvoorbeeld het besluit, dat samenwerkings-
gebieden hun eigen optimale verwerkingsstadium mogen kiezen, mits zij daarbij aantonen de voorkeursvolgde van het FAF in hun beschouwin-
gen te hebben betrokken en mits zij in hun vergunning-aanvragen voor een afvalstoffenvergunning aantonen aan bepaalde in het FAF genoemde
voorschriften te voldoen)

- 12 Advies voor richtlijnen milieu-effectrapport integrale afvalverwerking stadsgewest 's-Hertogenbosch : Advies op grond van art. 41n eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage). - juni 1987. ISBN 90-71887-31-6.
- 13 Notitie toekomstig provinciaal afvalstofbeleid/-startnotitie milieu-effectrapportage: Beleidsnotitie ten behoeve van overlegprocedures ex artikel 7 AW en besluit milieu-effectrapportage ex artikel 41 Wabm, blz. 9.

Het voorgenomen beleid kan worden opgevat als een pakket maatregelen, met een bepaalde fasering. Naast de pakketten die in 4.1. worden genoemd,

4.2.1. Algemeen

4.2. Beleidsalternatieven

kan zijn.

beschouwd waarvan de concretisering pas in de jaren daarna aan de orde zijn over de periode 1989 tot 1994, kunnen er wel voorname in worden Hoewel het PAF-II (en het MER hiervoor) het meest concreet zal en kan val.

len te kunnen nemen voor verdere reductie van het volume te storten af- gin van deze periode noodzakelijk zijn om in een later stadium maatregel- maatregelen kunnen worden gefaseerd, en welke voorbereidingen in het be- afvalvolume te reduceren. Daarbij zou moeten worden aangegeven, hoe deze vinctie overweegt te nemen om in de komende ca. tien jaar het te storten PAF-II en MER zullen moeten aangeven, welke concrete maatregelen de pro- om de hoeveelheid uiteindelijk te storten materiaal te beperken.

Voor deze periode wordt meervoudig hergebruik beschreven als middel stenen in een bepaalde prioriteitsvolgorde noemt(13).

b. een langere-termijn-beleid, waarvoor de startnotitie een aantal bouw- zet

a. een korte-termijn-beleid, waarin het beleid van PAF-I wordt voortge- bestaan uit:

Op grond van de startnotitie en de mondelinge informatie van de provin- cie bestaat bij de Commissie de indruk, dat het voorgenomen beleid zal Noord-Brabant van de installatie in Den Bosch uitbracht(12).

Een opmerking is op haar plaats inzake de plannen voor een RDF/verbran- dingsinstallatie in het stadsgewest 's-Hertogenbosch. Ook als de be- leidsbepaling voor andere regio's beperkt zou blijven tot het stellen van randvoorwaarden, ligt het voor de hand, dat het PAF-II zich uit- spreekt over de wenselijkheid van de plannen voor een verbrandingsin- stalatie in deze stadsregio, aangezien deze zeer concreet zijn. In dat geval legt het PAF-II voor die regio een besluit met een ander karakter vast dan voor de andere regio's. Dat verlangt een milieu-beschrjving van een meer gedetailleerd karakter. Hiervoor wordt verwezen naar het advies voor richtlijnen, dat de Commissie op verzoek van de Provincie

14 Inspiraakreactie nr. 11 (bijlage 5).
15 Inspiraakreactie nr. 12 (bijlage 5).

Er zijn vele combinaties van (varianten van) bouwstenen mogelijk, in verschillende faseringen en op vele plaatsen. Daarnaast is een vast gegeven dat, ongeacht welke combinaties van bouwstenen er worden gekozen, er altijd een te storten restfractie overblijft. De Commissie beveelt aan om niet meer dan in totaal vier combinaties te beschouwen. Als criterium voor deze keuze kunnen de milieu-effecten van de afzonderlijke bouwstenen een rol spelen. Bijlage 6 geeft een overzicht van de directe bouwstenen waaruit de afvalinzameling en -verwerking kan zijn opgebouwd. Daarnaast kunnen ook andere maatregelen, minder direct, onderdeel uitmaken van een beleidsalternatief, zoals voorlichting, onderzoek, subsidieverstrekking, heffingenbeleid. Wat betreft de directe bouwstenen moet het MER per beleidsalternatief en per bouwsteen antwoord geven op de vragen die in bijlage 6 worden gesteld.

als korte- en langere-termijn-beleid zijn ook andere beleidsalternatieven denkbaar. Elk beleidsalternatief is opgebouwd uit een andere combinatie van (dezelfde of andere) bouwstenen. Beleidsalternatieven kunnen onderling verschillen in de mate, waarin ze van een bepaalde bouwsteen gebruik maken. Als het korte-termijn-beleid gekenschetst wordt als "het stort-alternatief" en het langere-termijn-beleid als "het alternatief met preventie en hergebruik", dan is ook een "verbrandingsalternatief" denkbaar of een "scheidings- en verbrandingsalternatief" (14). De variant van elke bouwsteen, die erin is opgenomen - de fasering van de invoering, toepassing of afbouw van iedere bouwsteen - de schaal, waarop de voorzieningen worden opgezet. Hierbij kunnen twee uitkomsten worden beschouwd: enerzijds een alternatief met grootschalige voorzieningen, waarvan in het algemeen het rendement en de beheersbaarheid beter kunnen zijn; anderzijds een met kleinschalige voorzieningen, waarbij in het algemeen de trans-portafstand kleiner is. Per bouwsteen zouden de effecten van grootschalige en kleinschalige aanpak (voorzover redelijk vergelijkbaar te beschouwen) dan kunnen worden beschreven. Ook kunnen situaties tussen de uiterste grootschaligheid en de uiterste kleinschaligheid worden beschouwd. - de mate van verplichtendheid of vrijblijvendheid waarmee het provincieaantal afvalstoffenbeleid geldt voor lagere overheden, bijvoorbeeld in de tarieven of de voorschriften ten aanzien van inzameling of verwerkingmethoden; of de mate van handhaving (15). Wat dit laatste aspect betreft zou een variant met dezelfde mate en een met intensievere mate van handhaving kunnen worden beschouwd.

Behalve dat in de keuze van de afzonderlijke bouwstenen voor het beleid het criterium 'milieu-vriendelijkheid' een rol kan spelen, kan dat ook gelden voor de afstemming van de bouwstenen op elkaar. Uiteraard is het meest milieu-vriendelijke beleidsalternatief niet automatisch een optel-som van de meest milieu-vriendelijke varianten voor elke bouwsteen van het beleid.

Ter voorbereiding op het formuleren van het meest milieu-vriendelijke alternatief kan het MER van alle bouwstenen de mogelijke milieu-beschermende maatregelen inventariseren en nagaan, of hierbij conflicterende voorzieningen aan de orde zijn. Tevens kan deze inventarisatie van milieu-beschermende maatregelen worden vergeleken met de doel- en de pro-bleemstellingen die zijn beschreven in hoofdstuk 3.

[Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 4j, lid 3:
[Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ten ter bescherming van het milieu worden toegepast.

4.2.3. Meest milieu-vriendelijke alternatief

Als nulalternatief kan worden beschouwd: voortzetting van het huidige beleid (d.w.z. geen nieuwe maatregelen nemen). Daarbij dient er tevens van worden uitgegaan, dat aangegane verplichtingen voor de toekomst wel zullen worden gerealiseerd.
Beschrijving van dit nulalternatief en van de knelpunten die hierin zullen ontstaan is uiteraard alleen noodzakelijk als referentie-situatie. Het nulalternatief dient niet als een praktisch alternatief te worden beschouwd, en heeft in die zin een andere status dan de andere beleidsalternatieven.

4.2.2. Nulalternatief

Om de realiseerbaarheid van de beleidsalternatieven te beoordelen is het bovendien noodzakelijk, dat over elk van de alternatieven (op een plan-niveau) voldoende informatie wordt opgenomen over de financiële aspecten en over de ruimtelijke aspecten. Ruimtebeslag, ruimtelijke inpasbaarheid en ruimtelijk-logistische gevolgen van bepaalde bouwstenen zullen immers evenzeer de realiseerbaarheid sterk bepalen.
In ieder geval dienen naast die combinatie van bouwstenen die tezamen het voorkeursalternatief (= het voorgenomen beleid) vormen, ook als beleidsalternatief te worden beschreven: het nulalternatief (zie 4.2.2) en het meest milieu-vriendelijke alternatief (zie 4.2.3).

5. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

[Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub c:
[Een milieueffectrapport bevat ten minste een aanduiding van de besluiten
[bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een
[overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrek-
[king hebben op de voorgenumen activiteiten en de beschreven alternatieven.

In het MBR dient te worden vermeld ten behoeve van welk besluit of welke
besluiten het MBR is opgesteld en dienstig kan zijn en door wie of welke
overheidsinstantie deze besluiten zullen worden genomen(16). Tevens
moet worden beschreven volgens welke procedure en welke tijdsplanning
deze besluitvorming geschiedt.

Tevens moet het MBR aangeven, welke besluiten in een later stadium nog
zullen (moeten) worden genomen ter realisatie van bepaalde voorzieningen
die in het plan worden voorzien. Het gaat in de eerste plaats om de re-
gionale uitwerkingsplannen: de plannen die de samenwerkingsgebieden zul-
len indienen ter concretisering van het PAF-II, en die zullen worden ge-
toetst aan de inhoud van het PAF-II. Van de besluiten die in een later
stadium moeten worden genomen ter concretisering van het PAF-II, zal
moeten worden aangegeven, of deze aan de orde zijn bij de toetsing van
de uitwerkingsplannen of in een nog later stadium. Belangrijke besluiten
bij de concretisering van het PAF-II zijn vooral de lokalekeuze en de
vergunningverlening voor de diverse installaties en voorzieningen (zoals
vergunningen krachtens de Hindernet of de Afvalstoffenwet, wijzigingen
van bestemmings- of streekplannen).

Ook moet worden aangegeven, welk verband er bestaat met andere (genomen
of nog te nemen) besluiten.

Om te kunnen bepalen, welke randvoorwaarden kunnen gelden voor de ne-
men besluiten zou het MBR ook aandacht dienen te besteden aan termijns-
de volgende wettelijke en beleidsmatige kaders:

- de Afvalstoffenwet
- het IMP Afvalstoffen, het IMP Bodem en het IMP Milieubeheer
- de Richtlijn gecontroleerd storten en andere richtlijnen op grond van
de Afvalstoffenwet
- de vigerende streekplannen
- het provinciale milieubeleidsplan
- de door de provincie goedgekeurde (uitwerkings)plannen van de samen-
werkingsgebieden.

Het MER zou verder moeten aangeven, welke consequenties er op ruimtelijk niveau moeten worden verbonden aan het voorgenomen beleid en welke pro-blemen hierbij eventueel te verwachten zijn, bijvoorbeeld ten aanzien van waterwingebieden of landinrichtingsgebieden.

6. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN TE VERWACHTEN ONTWIKKELINGEN DAARIN

[Het Algemene Bepalen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub d:
[Een milieu-effectrapport bevat ten minste een beschrijving van de bestaande
[toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschre-
[ven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de verwach-
[ten ontwikkeling van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven
[worden ondernomen.

Het MER moet de huidige toestand van het milieu beschrijven en aangeven,
welke veranderingen hierin zullen optreden indien de voorgenomen activi-
teit niet wordt uitgevoerd. Dit komt overeen met het aangeven van de mi-
lieu-effecten van het nulalternatief. De beschrijving van de veranderingen
in de toestand van het milieu dient de periode te beslaan totaan het
moment, waarop geologisch gezien een evenwicht zal zijn ontstaan:
hiervoor kan een periode van enkele tientallen jaren worden gerekend.

Tot de beschrijving van de bestaande toestand behoort een vermelding van
de bestemming van de lokaties, waar realisatie van afvalverwijderings-
voorzieningen wordt overwogen. Dit geldt tevens voor de alternatieve lo-
katies.

Indien het plan mogelijke lokaties aan zal geven voor de realisatie van
bepaalde bouwstenen, moet het MER in algemene zin de bestaande toestand
van het milieu op die lokaties en de te verwachten autonome ontwikkeling
beschrijven. Als er resultaten beschikbaar zijn van onderzoek naar deze
toestand en ontwikkeling, dan hoeft de beschrijving van zulk onderzoek
niet in het MER te worden herhaald. In zo'n geval kan worden volstaan
met ofwel een verwijzing naar de rapporten waarin deze gegevens staan,
ofwel het opnemen van een samenvatting van de onderzoekresultaten als
bijlage bij het MER.

Het gaat hierbij om gegevens als geohydrologie, vegetatie, fauna en de
aanwezigheid van kwetsbare of gevoelige objecten en bebouwing; zowel ter
plaats als in de directe omgeving van de geplande lokaties. Voor 1 bij
de voorzieningen bij stortplaatsen dient grote aandacht te worden be-
steed aan de geohydrologie. Bodemgesteldheid en -bouw, grondwaterstand
en -kwaliteit dienen daarbij aandacht te krijgen.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand en de ontwikkelingen
daarin zal rekenschap moeten worden gegeven van reeds in gang gezette
ontwikkelingen en plannen ten aanzien van woningbouw, industriële ont-
wikkeling, infrastructuur, landinrichting en dergelijke.

De landschappelijke situatie moet zoveel mogelijk worden geïllustreerd
aan de hand van beeldmateriaal.

Indien tijdens de tweede planperiode het storten van afval op bepaalde
lokaties zal worden beëindigd, dan dient het MER gegevens te verschaffen
over de bestaande toestand (d.w.z. geohydrologie, bodem- en luchtveront-
reiniging, eventuele oppervlakte- of grondwaterverontreiniging) en de te

verwachten ontwikkeling (d.w.z. nadat de lokatie is afgewerkt en de eerste milieu-beschermerende maatregelen zijn genomen).

[Het Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub e:
 Een milieu-effectrapport bevat ten minste een beschrijving van de gevolgen
 voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschre-
 ven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop
 deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.]

7.1. Algemeen

Het MER moet aangeven, welke milieu-effecten zullen optreden bij de uit-
 voering van het voorkeursalternatief, het meest milieu-vriendelijke al-
 ternatief en eventueel nog andere beleidsalternatieven. Over de be-
 schrijving van de effecten van het nulalternatief zijn al opmerkingen
 gemaakt in hoofdstuk 6.
 Voorzover in het PAF geen lokaties worden aangewezen, gaat het om globa-
 le beschrijvingen. Lokatie-gebonden effecten hoeven in het MER alleen te
 worden beschreven, wanneer over deze lokaties bij de vaststelling van
 het PAF besluiten worden genomen. Dit geldt (uiteraard) ook voor de in-
 formatie over de bestaande toestand van het milieu (hoofdstuk 6).

Tevens dient in het MER te worden beschreven, welke milieu-effecten zul-
 len optreden bij de afwerking van de nog in gebruik zijnde en reeds vol-
 toide stortplaatsen (voorzover deze [nog] niet zijn opgenomen in het
 provinciale bodemsaneringsprogramma). Hierbij gaat het (uiteraard) niet
 alleen om die stortplaatsen waar gecontroleerde stort heeft plaatsgevon-
 den.

Het MER zou moeten aangeven, welke methoden zijn gebruikt voor de voor-
 spelling van de milieu-effecten en aangeven, in welke betrouwbaarheid
 en/of nauwkeurigheid het gebruik van deze methoden resulteert.

De gevolgen voor het milieu zullen in hoge mate afhangen van de aard van
 het te verwerken materiaal. Daarom zal een effectieve controle op het
 aangeboden materiaal noodzakelijk zijn om te voorkomen, dat er niet-
 toegelaten stoffen worden verwerkt op een wijze alsof het huishoudelijk
 afval zou zijn. Hierbij dient speciaal te worden gelet op klein chemisch
 afval en op bedrijfsafvalstoffen, die niet aan huishoudelijke afvalstof-
 ten kunnen worden gelijkgesteld.

De gevolgen voor het milieu zullen tevens verschillen in ernst, afhanke-
 lijk van de bouwstenen die worden gebruikt voor het afvalstoffenbeleid.

7.2. Effecten op de luchtkwaliteit

Het MER moet antwoord geven op de volgende vragen:

Welke stoffen kunnen in de lucht worden geëmitteerd bij de realisatie
 van de verschillende bouwstenen in de onderscheiden beleidsalternatie-
 ven? Daarbij dient speciaal aandacht te worden besteed aan de mogelijke

Welke fysische, chemische en microbiologische processen en reacties kunnen optreden in het gestorte afval? In hoeverre kunnen deze reacties en processen de doorlaatbaarheid beïnvloeden van de voorzieningen, die voor de boven- en de onderafscheiding van het afval zijn getroffen?

Wat zal de stabiliteit van de taluds zijn van de stort? Hoe groot is de draagkracht van de stort na beddinging van de activiteit? Kunnen er nog veranderingen optreden in de draagkracht na beddinging van de activiteit? Indien de draagkracht gering is of kan worden: zijn er voorzieningen nodig om te voorkomen dat er mensen of dieren de stortlokatie zouden betreden?

Kan er door het gebruik van de lokaties als stortplaats van afvalstoffen of reststoffen of daarna (door ander gebruik) zakkings optreden van de bodem? Zo ja, hoe groot zal die zakkings zijn (in lengte per tijds-eenheid)?

* voor (gecontroleerde) stortplaatsen:

Welke effecten kunnen optreden in bodem en grondwater ten gevolge van de eventuele aanleg van extra infrastructurale voorzieningen?

Bestaan er risico's voor de drinkwatervoorziening?

Hoe snel kunnen deze eventuele verontreinigingen zich verspreiden door de bodem? Dit kan bijvoorbeeld worden weergegeven door een beeld te geven van de verspreiding op bepaalde diepten in een reeks van jaren.

Hoeveel kans bestaat er, dat bij voorzieningen voor opslag of verwerking van afvalstoffen de bodem en het grondwater in zullen worden getransporteerd? Om welke concentraties en welk type stoffen zal het hierbij kunnen gaan? Bestaat er kans, dat de grondwaterstroming wordt beïnvloed door de inrichting en het gebruik als afvalverwerkingslokatie?

* voor afvalverwerkingsvoorzieningen in het algemeen:

Het MER moet op de volgende vragen antwoord geven:

7.3. Effecten op bodem en grondwater

In hoeverre is de samenstelling van deze emissies afhankelijk van de omvang van de voorzieningen, van de samenstelling van de afvalstromen en van de eventuele scheiding van afval?

emissie van stinkende stoffen, aan de emissie van stof (bijvoorbeeld bij transport, storten en compacteren van afval) en de emissie van stoffen die de gezondheid van mensen, planten en dieren kunnen schaden.

17 Daarbij moet er rekening mee worden gehouden, dat er ook van geluidhinder sprake kan zijn, wanneer de normen van de Wet Geluidhinder nog niet zijn overschreden.

Tevens dient het brand- of explosie risico's bij het transport, of de (tijdelijke) opslag van afval in het MER te worden beschouwd.

Het MER moet aangeven, of er brand- of explosiegevaar bestaat, indien geen actieve afgassing plaatsvindt bij in gebruik zijnde of afgewerkte stortlokalen.

7.7. Externe veiligheid

Is er, wanneer nieuwe infrastructuur wordt aangelegd, een gebruik te verwachten door andere voertuigen dan voor de aanvoer van afval? Zo ja, welke consequenties kan dit hebben voor het geluidniveau?

Kan het transport van afval in de verschillende varianten van bouwstenen leiden tot geluidhinder? Zo ja, kunnen er bepaalde lokaties worden aangegeven waar deze geluidhinder vooral zal optreden? Kan de geluidhinder worden gekwantificeerd (bijvoorbeeld uit te drukken in dB(A)(17)?

Op de volgende vragen moet het MER een antwoord geven:

7.6. Geluideffecten

Tevens dient het ruimtebeslag van verschillende verwerkingslokalen in de verschillende beleidsalternatieven te worden aangegeven. Daarbij moeten ook de eventuele infrastructurale consequenties worden beschouwd, zoals elektriciteitsleidingen, transportleidingen voor stoom, aan- en afvoerwegen voor afval en/of verwerkingsproducten; eventuele ruimte voor tijdelijke opslag van afval, tussen- of eindproducten.

In het MER moet de invloed worden geïllustreerd van het gebruik van de diverse afvalverwerkingslokalen op landschapspatroon en landschapsbeeld, alsmede de invloed, indien de eindsbestemming wordt verwezenlijkt. Hierbij dienen ook de te voorzien eventuele wijzigingen in de infrastructuur te worden beschouwd.

7.5. Landschappelijke effecten en ruimtebeslag

Het MER moet aangeven, welke gevolgen de lozing van behandeld percolatiewater uit compostering- en stortlokalen heeft voor het omringende oppervlaktewater.

7.4. Effecten op het oppervlaktewater

Het MBR dient antwoord te geven op de volgende vragen:

Wat zijn de effecten op de vegetatie van de afwerking van de stortplaatsen die nu nog in bedrijf zijn genomen, en van die van de stortplaatsen die nu nog in bedrijf zijn?

Wat zijn de risico's voor mens, plant en dier van de verschillende mogelijke vormen van energie-opslag en -transport bij een (RDF-)opwerkings- en verbrandingsinstallatie (stoom, elektriciteit e.d.)?

Indien handmatige scheiding van afvalcomponenten of -fracties wordt overwogen: wat zijn de gevolgen voor de gezondheid van de werknemers (b)? Welke maatregelen kunnen worden getroffen om deze effecten tot een minimum te beperken?

In welke mate kunnen door de stortplaatsen tijdens gebruik of na beëindiging van het gebruik ongewenste dieren worden aangetrokken, zoals rat-ten, muizen, meeuwen e.d.? Bestaat in dit opzicht een verschil tussen stortplaatsen die zijn aangelegd vóór de eerste planperiode en stortplaatsen die van later datum zijn?

Welke dieren of planten kunnen verdwijnen door rustverstoring bij gebruik als stortplaats of als eindbestemming - ruimtebeslag van de stortplaats(en) zelf of de infrastructurale voorzieningen die hiermee samenhangen
- verontreiniging van bodem, grond- en/of oppervlaktewater
- veranderingen in relaties binnen het ecosysteem, bijvoorbeeld omdat meer ongewenste dieren (als hierboven) worden aangetrokken?

18 Hierbij is overleg met de Arbeidsinspectie nodig.

Indien bepaalde gegevens die voor de besluitvorming relevant zijn ontbreken, kan niet worden volstaan met de constatering van deze lacune. Het ontbreken van gegevens moet worden betrouwen in de opstelling van een evaluatie-programma van de daadwerkelijk optredende milieu-effecten in de aanlegfase, de gebruiksfase en de beëindigingsfase. Het MER kan reeds enkele aandachtspunten in dit kader aangeven, nog vóórdat de uiteindelijke keuze van een beleidsalternatief heeft plaatsgevonden. Ook kan worden aangegeven, hoe organisatorisch zeker zal worden gesteld, dat te zijner tijd tijdens de aanleg, het gebruik en de beëindiging van de bouwstenen van het uiteindelijk te kiezen beleidsalternatief de bescherming van mens en milieu de volle aandacht krijgt. Met het oog daarop zou ook een schets van een mogelijk systeem van milieukwaliteitsbewaking dienen te worden opgenomen.

Tevens moet aandacht worden besteed aan de maatregelen, die kunnen worden genomen als bepaalde milieu-effecten ernstiger blijken te zijn dan in het MER werd voorzien of dan als acceptabel kunnen worden beschouwd.

[Het MER moet aangeven, welke leemten in kennis en informatie er zijn blijven bestaan. In de eerste plaats dient daarbij te worden aangegeven, welke betekenis daaraan mag worden gehecht voor de besluitvorming. Het MER dient de oorzaak van het voortbestaan van deze leemten te vermelden en hun aard te beschrijven (bijvoorbeeld: gebrek aan calibratie-gegevens voor een voorspellingsmethode, gebrek aan gegevens over de bestaande situatie in het milieu).

9. OVERZICHT VAN LEEFTEN IN KENNIS

[Het Algemene Bepalings Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub g: De vergelijkings-, zowel van de alternatieven van verschillende beleidsalternatieven als van de varianten van de onderscheiden bouwstenen, kan plaatsvinden op grond van eerder vastgelegde criteria, die zouden kunnen worden afgeleid uit de doelstelling(en) zoals die in het PAF-II worden geformuleerd, en op grond van (wettelijke) normen.

[Het Algemene Bepalings Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub f: De beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven. [onderdeel d] beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven.

8. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN

10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER dient de informatie op een overzichtelijke wijze te presenteren. De overzichtelijkheid kan worden bevorderd door het gebruik van diagrammen en kaarten; daarbij dient dan wel steeds een goede legenda te worden opgenomen.

Naar de mening van de Commissie zou het met het oog op de besluitvorming aanbevelenswaardig zijn om het MER en het ontwerp-F&F nauw aan elkaar te koppelen en eventueel zelfs in één band te publiceren. Daarbij dient de afzonderlijke herkenbaarheid van het MER echter gehandhaafd te blijven. De Commissie geeft hierbij als suggestie om bij de MER-onderdelen strikt de hand te houden aan de hoofdstukindeling, die in artikel 41j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne wordt vermeld als verplichte onderdelen van een MER.

Voorzover in de procedure van de opstelling van het F&F keuzen zijn gemaakt om mogelijkheden (bijvoorbeeld bouwstenen voor het beleid) uit te sluiten, dienen deze keuzen duidelijk herkenbaar te zijn vermeld en gemotiveerd.

Het is niet noodzakelijk, dat het MER zelf ook alle achtergrondgegevens bevat, die de conclusies, voorstellingen en keuzen onderbouwen. Deze achtergrondgegevens dienen echter wel beschikbaar te zijn voor geïnteresseerden (bijvoorbeeld op aanvraag, in de vorm van aparte documenten).

11. SAMENVATTING VAN HET MER

[Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub h:
[Een milieueffectrapport bevat ten minste een samenvatting die aan een algemeen milieupubliek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.

De samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijk de kern van het rapport moeten weergeven op een wijze die voor een breder publiek begrijpelijk is. Tot de kern van het rapport behoort een overzicht van de in overweging te nemen (varianten van) bouwstenen voor het beleid met hun mogelijke gevolgen voor mens en milieu; tevens een overzicht van de beleidsalternatieven, die uit deze bouwstenen zijn samengesteld. De onderlinge verschillen tussen de beleidsalternatieven dienen in dit overzicht duidelijk tot uitdrukking te komen, eventueel geïllustreerd met grafische presentatiemiddelen. De samenvatting moet in ieder geval de voorgenomen activiteit (= het voorgenomen beleid), het nul-alternatief en het meest milieu-vriendelijke alternatief bevatten. Ook belangrijke leemten in kennis verdienen vermelding in de samenvatting.

BIJLAGEN BIJ HET ADVIES VOOR RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
PROVINCIAAL AFVALSTOFFENPLAN NOORD-BRABANT

(BIJLAGEN 1 TOT EN MET 6)

Noord-Brabant

Milieu-effectrapportage Provinciale afvalstoffenplan II

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken het volgende bekend:

Met ingang van 22 juni 1987 ligt

gedurende 5 weken ter inzage de

'Starnoutie' milieu-effectrapportage

voor het Provinciaal afvalstoffenplan

II.

Deze Starnoutie is de eerste stap in

een procedure die moet leiden tot het

opstellen van een milieueffectrapport

(MER) ten behoeve van het Provinciaal

afvalstoffenplan voor de provincie

Noord-Brabant voor de planperiode

1989-1994.

Het Provinciaal afvalstoffenplan heeft

betrekking op de verwijdering van

huishoudelijke en daarmee gelijkgestel-

de afvalstoffen (grot huisvuil) en van

bedrijven afkomstige afvalstoffen die te

zamen met huishoudelijke afvalstoffen

worden bewerkt, vernietigd, op

of in de bodem gebracht of afgevoerd.

Het plan is voor de gemeentebesturen

en de provincie maatgevend bij het

nemen van concrete beleidsbeslissingen

ten aanzien van de verwijdering van

genoemde categorieën van afvalstoffen

voor de 5 jaar na vaststelling van het

plan (de planperiode).

Het MER is bedoeld om de mogelijke

gevolgen van het te voeren afvalstoffen-

beleid voor het fysieke milieu zichtbaar

te maken en zal dienen voor de

onderbouwing van dit beleid.

Genoemde Starnoutie geeft in grote

lijnen aan welk beleid de provincie

Noord-Brabant de komende planperio-

de wil gaan voeren.

Naar aanleiding van de Starnoutie

moeten richtlijnen worden opgesteld.

In deze richtlijnen wordt aangegeven

wat het MER zal moeten inhouden.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel

41n, lid 3, van de Wet algemene

depalingen milieuhygiëne stellen wij

hierbij een ieder in de gelegenheid

opmerkingen te maken over de te geven

richtlijnen. De Starnoutie ligt daartoe

ter inzage in alle Noord-Brabantse

gemeenten en in de gemeenten Hedel,

Ammersdoden en Maasdiel, op de

gebruikelijke tijden en plaatsen.

Opmerkingen met betrekking tot de op-

te stellen richtlijnen moeten vóór 27 juli

a.s. schriftelijk worden ingezonden aan:

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogen-

bosch.

Degene die opmerkingen inzendt, kan

verzoeken zijn persoonlijke gegevens

niet bekend te maken. Voor de goede

orde merken wij nog op dat in deze

fase slechts opmerkingen gemaakt

kunnen worden betreffende de te geven

richtlijnen voor het opstellen van het

MER.

Eventuele bezwaren tegen het Provinciaal

afvalstoffenplan kunnen te zijner

tijd worden ingediend bij de ter inzage

ligging van het plan.

Het MER zal te zijner tijd tegelijk met

het ontwerpplan ter inzage worden

gelegd. Dan kunnen opmerkingen naar

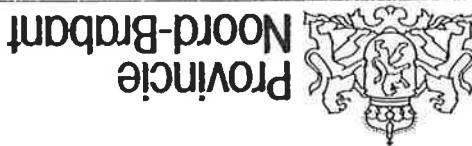
aanleiding van het MER en bezwaren

tegen het ontwerp-plan worden

ingebbracht.

's-Hertogenbosch, 9 juni 1987.

ADVIES, D.D. 9 JUNI 1987

Provinciehuis
 Brabantiaan 1
 Correspondentie-adres:
 Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch
 Telefax: 073-141115 Telek: 50796
 Dienst Waterstaal, Milieu en Vervoer
 telefoon 073-812812

Ons kenmerk: nr. 7161 AP

Uw kenmerk: ---
 Afdeling: Bodem
 Doorkeensnr.: 812514, H. Bemelmans
 Bijlagen: div.
 Datum: 9 juni 1987
 Onderwerp: Herziening Provinciaal
 afvalstofdienplan I

Dossier	140-17
Nr.	471/87
Ingekomen	17 juni 1987
 Commissie voor de milieu-effectrapportage	

de Commissie voor de
 Milieu-effectrapportage
 Postbus 2345
 3500 GR 's-Hertogenbosch

Geachte commissie,

Ter voldoening aan het bepaalde in de artikelen 41-1 en n van de Wet
 algemene bepalingen milieuhygiëne doen wij u hierbij toekomen een
 exemplaar van de "beleidsnotitie (startnotitie)" met 2 bijlagen inzake
 de milieu-effectrapportage ten behoeve van de herziening van het
 Provinciaal afvalstofdienplan I (PAP I) voor de provincie Noord-Brabant.
 Deze notitie bevat de contouren van het toekomstig Provinciaal afvalstof-
 dienplan voor de categorieën huishoudelijk afval en daarmee vergelijkbaar
 bedrijfsafval.

Ingevolge artikel 14 van de AW moet een dergelijk plan om de 5 jaar door
 de provincie worden herzien.
 Het eerste Provinciale afvalstofdienplan (PAP I, planperiode 1982-1987)
 zou op 14 mei j.l. moeten zijn herzien. In onze brief van 13 april 1987,
 nr. 5004 AP, hebben wij de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke
 Ordening en Milieubeheer echter verzocht om vrijstelling van de ver-
 plichting tot herziening van het PAP I te verlenen tot medio december 1988.
 Een belangrijk uitgangspunt bij de voorbereiding van het PAP II
 (planperiode 1989-1994) is het creëren van een zo breed mogelijk draag-
 vlak voor het plan bij alle (overheids-)instaties en ondernemingen die
 bij het verwijderingsproces van de afvalstoffen zijn betrokken.

Daartoe hebben wij, naast de instelling van een projectgroep, bestaande
 uit ambtenaren van de provincie, die tot taak heeft de opstelling van
 PAP II voor te bereiden, eveneens een klantengroep ingesteld.
 Deze klantengroep bestaat uit externen bij het verwijderingsproces van
 de afvalstoffen betrokken, te weten:

- Nederlandse vereniging van Reinigingsdirecteuren, afdeling
 Zeeland/Noord-Brabant;
- afdeling Noord-Brabant, VNG;
- Provinciaal bureau van de Kamers van koophandel en fabrieken
 in Noord-Brabant;
- Stichting Brabantse Milieufederatie;
- de Regionaal inspecteur van de Volksgezondheid voor de
 milieuhygiëne in Noord-Brabant
- Vereniging van Nederlandse Particuliere Reinigingsbedrijven.

Aangezien PAF II pas na 1 september 1987 kan worden vastgesteld, moet ingevolge het Besluit milieu-effectrapportage ex artikel 41 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (WABM) voor het PAF II een milieu-effectrapport (MER) worden opgesteld. Het MER is bedoeld om de mogelijke gevolgen van het te voeren afvalstofbeleid voor het fysieke milieu zichtbaar te maken en zal dienen voor de onderbouwing van dit beleid.

De eerste stap in de MER-procedure is het terziesleppen van een start-notitie die moet leiden tot het opstellen van richtlijnen voor de MER ten behoeve van het PAF II.

De planning van overleg-/inspraakprocedures ex artikel 7 en 8 van de AV en de MER-procedure ex artikel 14 van de WABM is zodanig opgesteld dat zo min mogelijk vertraging ontstaat in de vaststelling van PAF II. Van deze startnotitie zullen wij op 19 juni a.s. mededeling doen in de dagbladers en in de Nederlandse Staatscourant.

Een exemplaar van de daartoe strekkende kennisgeving treft u hierbij aan.

Wij verzoeken u ons te adviseren over de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

, voorzitter,

(griffier,

BRIEF WAARIN VERLENGING WORDT VERLEEND VAN DE TERMIJN WAAROP HET
ADVIES VOOR RICHTLIJNEN WORDT VERWACHT

Provinciehuis
Brabantlaan 1
Correspondentie-adres:
Postbus 90151, 5200 MC 'S-Hertogenbosch
Telefax: 073-141115 Tele: 50796

telefoon 073-812812

Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer

Ons kenmerk: 7161 AP (vervolg)

Uw kenmerk: 1

Afdeling Bodem

Doorkiesnr.: 812293

Bijlagen: 10

Datum: 28 juli 1987

Onderwerp: Startnotitie PAP II

De Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen:	30 JULI 1987
Nr.:	622-87
Dossier:	140-36

Geachte commissie,

Ten vervolg op onze brief d.d. 9 juli 1987, nr. 7161 AP

betreffende de startnotitie inzake de milieu-effect-
rapportage ten behoeve van de herziening van het Provinciaal
afvalstoffenplan I voor de provincie Noord-Brabant,
delen wij u mede de termijn voor het uitbrengen van advies
over de te geven richtlijnen wederom te verlengen, thans
tot 1 september 1987.

Op deze startnotitie zijn tot op heden 10 reacties ingekomen,
die wij u hierbij in afschrift doen toekomen.

Gedeputeerde Staten van
Noord-Brabant,
namens dezen,
het hoofd van de afdeling bodem,
b.a. het hoofd van het bureau
afvalstoffen,

ing. L.L. Elsjan of Wipper.

SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP VAN DE COMMISSIE VOOR DE
MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

De werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage welke het onder-
havige advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten
behoefte van de herziening van het Provinciaal Afvalstofplan I voor de Pro-
vincie Noord-Brabant heeft opgesteld, staat onder voorzitterschap van dr. H.
Cohen.

In de werkgroep hebben verder zitting:

- ir. D.H. Frijling, wonende te Almere
- ir. A.Th. ten Houten, wonende te Wageningen
- ir. W. Klein, wonende te Lochem
- ir. E.J. Mesu, wonende te Bennekom
- dr. R. Schilt, wonende te Hilversum
- drs. J.W. Stellingwerff, wonende te Boskoop

Drs. M. Odijk treedt op als secretaris van de werkgroep en wordt daarin
bijgestaan door M. Buitenkamp.

ONTVANGEN REACTIES IN DE INSPRAAKPERIODE

Lijst van inspraakreacties

Nr.	Datum	Persoon of instantie	Datum ontvangst Cie m.e.r.
1.	140787	Streekgeest Westelijk Noord-Brabant	300787
2.	180787	Vereniging Milieugroep Moerdijk	300787
3.	130787	Afvalsamenv. gebied Oss-Uden-Veghel	300787
4.	140787	Gemeente Hoogeloon c. a.	300787
5.	160787	Milieu dienst Tilburg	300787
6.	150787	Gemeente Fijnaart en Heijningen	300787
7.	100787	Waterschap De Maas - en Diezepolders	300787
8.	070787	N.V. Waterwinningsbedr. Brabantse Biesbosch	300787
9.	070787	Waterschap Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch	300787
10.	010787	Gemeentebestuur van Hedel	300787
11.	030887	Regionale Inspectie Volksgezondheid en Milieuhygiëne Den Bosch	040887
12.	030887	Regionale Inspectie Volksgezondheid en Milieuhygiëne (comm. op notitie toekomstig provinciaal afvalstoffen beleid)	110887
13.	270787	Ministerie van Landbouw en Visserij Directie	290787
14.	130887	Stichting Brabantse Milieufederatie	140887

SPECIFIEKE VRAGEN BIJ DE VERSCHILLENDE BOUWSTENEN VOOR DE MOGELIJKE BELEIDSAALTERNATIEVEN

Bij de beschouwing van iedere bouwsteen in het MER zouden de volgende aspecten aan de orde dienen te komen:

* de vraag, voor welke componenten/fracties deze bouwsteen zou kunnen worden toegepast en op welke componenten/fracties het toekomstig beleid zich in eerste instantie richt. Indien veranderingen kunnen worden voorzien voor de langere termijn, is het van belang deze veranderingen nu reeds als verwachtingen te vermelden.

* de vraag, welke (combinaties van) te verwerken componenten/fracties, techniek(en), lokatie(s) en (aanvullende) milieu-beschermerende maatregelen kunnen worden beschouwd als de meest milieu-vriendelijke variant.

* de vraag, wat de minimale en wat de maximale schaalgrootte is van een inrichting waarin deze verwijderingswijze wordt toegepast. De criteria, op grond waarvan deze schaalgrootten zijn bepaald, dienen eveneens te worden weergegeven.

* de aansluiting op verdere verwerkingsmethoden of op afzet op de markt. Indien deze verwerkingswijzen niet altijd direct aansluitend op de eerdere verwerking kunnen plaatsvinden, moet in het MER aandacht worden besteed aan voorzieningen voor tijdelijke opslag.

* de vraag, in hoeverre het handhavingso beleid wordt voortgezet op de huidige wijze, dan wel wordt geïntensiveerd.

* de vraag, welke lokaties in aanmerking komen voor realisatie van voorzieningen ten behoeve van deze bouwsteen, hoe deze lokaties zijn geselecteerd of zullen worden geselecteerd. Zo mogelijk kan een voorkeursvolgorde worden genoemd voor deze potentiële lokaties; duidelijk dient dan te zijn, op grond waarvan deze voorkeur tot stand is gekomen. De rol van milieuhygiënische en doelmatigheids-overwegingen in de keuzen van (potentiële) lokaties dient te worden aangegeven.

* een beschouwing van de routes, die moeten worden gebruikt voor de aan- en afvoer van afvalstoffen, half- en eindfabrikaten, van de lengte van de gemiddelde transportroute en de vraag, of dit transport over de weg, per spoor of over het water zal plaatsvinden: een beeld van de ruimtelijke spreiding van de transportbewegingen. Zo mogelijk kan een indicatie worden opgenomen van de waarschijnlijkke spreiding van de vervoersstroom over een etmaal. Bij deze gegevens over het transport dient een relatie te worden aangegeven met de schaalgrootte (aangezien bij een grote, centrale voorziening in het algemeen grotere transportafstanden zullen optreden).

Van belang is dat wordt aangegeven, wat het effect van realisatie van een bepaalde voorziening op de mogelijkheden van een andere voorziening zal zijn. Zo zal bijvoorbeeld uitbreiding van de capaciteit van scheidingsinstallaties een remmende invloed kunnen hebben op het beleid ten aanzien van scheiding aan de bron. Verder zal toepassing van scheiding, compostering en verbranding van in- vloed zijn op de omvang en de samenstelling van de storten fractie.

Meer gedetailleerde vragen per bouwsteen volgen hierna.

Bouwsteen 1: terugdringen van het ontstaan van afval

Het PAF/MER dient aan te geven, welk beleid de provincie overweegt ter terugdringing van het ontstaan van afvalstoffen en over welke middelen zij beschikt om dit beleid te effectueren. Daarbij dient te worden aangegeven in hoeverre het beleid zich richt op:

- de producenten van goederen, de tussenhandel, de verpakkingindustrie en de transportbedrijven
- de gebruikers van goederen, te weten huishoudens, bedrijven en instellingen.

Bij de mogelijkheden om dit beleid gestalte te geven behoren niet alleen formele bevoegdheden zoals verordeningen en stelsels van heffingen en retributies te worden overwogen, maar ook informele bevoegdheden als voorlichting, overleg, overreding en het openlijk uitspreken van bestuurlijke waardering voor bijzondere inspanningen terzake.

Bouwsteen 2: scheiding aan de bron

Beleid ter bevordering van scheiding aan de bron kan zich richten op:

- producenten (bijvoorbeeld op mislukte producties, resten van niet meer bruikbare grondstoffen en uitgangsen- en verpakkingsmaterialen)
- de tussenhandel (bijvoorbeeld niet meer verkoopbare producten)
- de consumenten (bijvoorbeeld verpakkingsmateriaal zoals papier, karton, glas, metaal; 'probleemstoffen' zoals oude batterijen, verresten, chemicaliën, bestrijdingsmiddelen, geneesmiddelen, olie e.d., GFT)

Bij de (tijdelijke) opslag van grote hoeveelheden afvalstoffen kunnen er knelpunten ontstaan. Hoewel de provincie en de samenwerkingsgebieden niet de eerste verantwoordelijke zullen zijn voor de opslag op particuliere en bedrijfssterreinen, dient het MKR hierover wel informatie te verschaffen als (mogelijke) milieu-effecten van het provinciaal beleid.

Ook bij de concretisering van deze bouwsteen zullen minder directe en formele middelen kunnen worden gebruikt.

Bouwsteen 3: gescheiden inzameling

Het PAF zou (per component/fractie) behoren aan te geven, of er voorkeur bestaat voor een gedeeltelijk geïntegreerde inzamelingsmethode of voor een additioneel haal- of brengsysteem(19). Indien een haal-systeem

19 Onder een geïntegreerde inzamelingsmethode wordt in dit advies verstaan: een methode waarbij alle huishoudelijk afval in één keer wordt ingezameld, al dan niet in aparte vakken.

(Voetnoot vervolg op volgende pagina)

Onder een gedeeltelijk geïntegreerde inzamelmethode wordt verstaan: een methode waarbij één of meerdere componenten afzonderlijk van het restafval worden verzameld. Van additieve methoden wordt gesproken als er een aparte methode (bijvoorbeeld op een andere dag voor het restafval) wordt gebruikt voor het halen of brengen van het afval.

20 Inspraakreactie nr. 14 (bijlage 5).
21 Inspraakreactie nr. 11 (bijlage 5).

(Voetnoot vervolg van vorige pagina)

Bij een overzicht van de componenten/fracties, die geschikt zijn voor hergebruik behoort een overzicht van de (mogelijke) omvang en samenstelling van de te hergebruiken fractie, alsmede van de afzetmogelijkheden. Tevens moet aandacht worden besteed aan de kwaliteit van de producten en aan de (on)veiligheid, die bijvoorbeeld kan optreden bij het hergebruik van tweedehands apparaten.

Bouwsteen 5: hergebruik van voorgeschieden componenten en fracties

Het PAF/MER moet aangeven, voor welke componenten/fracties wordt overwogen scheiding te laten plaatsvinden in verwerkingsinstallaties: bijvoorbeeld een metalenfractie, een composteerbare fractie en een restfractie. Welke fasering wordt overwogen voor het beleid; op grond van welke criteria?

Als varianten op deze bouwsteen kunnen in het MER worden beschouwd: . integrale mechanische scheiding van alle afvalstoffen.
. mechanische scheiding van de afvalstoffen, die resteren na aparte inzameling van papier, glas, probleemstoffen en GFT-afval(21).
Indien als variant 'handpicking' (handmatige scheiding) wordt overwogen, dient overleg plaats te vinden met de Arbeidsinspectie.

Bouwsteen 4: scheiding bij verwerkingsinstallaties

Voor een belangrijk deel zal de realiteitswaarde van de varianten worden bepaald door de motivatie van burgers en bedrijfsleven om mee te werken aan de beoogde vormen van gescheiden inzameling. Op welke wijze denkt de provincie deze motivatie zo te kunnen beïnvloeden, dat de gescheiden inzameling een reële kans van slagen zal hebben?

wordt overwogen, welke frequentie zou hierbij moeten worden aangehouden, opdat de deelname aan de gescheiden inzameling optimaal is? Welke varianten zijn bij dit alles verder reëel te beschouwen en waarom? Aangezien financiële aspecten hierbij een belangrijke rol zullen spelen, verdient het aanbeveling om in het PAF/MER een kosten-baten-overzicht op te nemen(20).

Het PAP/MER moet naast de componenten/fracties die in aanmerking komen voor directe verbranding en die in aanmerking komen voor opwerking tot RDF gevolgd door verbranding tevens aangeven of verbranding samen met zuiveringsstap wordt overwogen. Bij deze laatste verwerkingsswijze zijn twee varianten mogelijk:
* verbranding van een mengsel van huishoudelijk afval en/of RDF met zuiveringsstap
* verbranding van huishoudelijk afval en/of RDF waarbij (een deel van) de restwarmte wordt gebruikt voor de be- of verwerking van zuiveringsstap (droging, verbranding).

Bouwsteen 7: RDF-opwerking en (RDF-)verbranding

Bij de beschouwing van mogelijke milieu-beschermende maatregelen moet speciaal worden gelet op maatregelen ter voorkoming van ongedierte, stank, verontreiniging van de bodem en van grond- of oppervlaktewater. Aangegeven moet worden, welke milieu-beschermende maatregelen kunnen worden getroffen ter voorkoming van ongedierte, stank en verontreiniging van percolatiewater en grondwater.

De afzetmogelijkheden voor compost dienen te worden beschouwd, ook in relatie tot de (zich wijzigende) afzetmogelijkheden van andere bodemverbeterende materialen. Welke consequenties voor compostering als mogelijke afvalverwerkingsmethode zal de invoering in 1992 hebben van een richtlijn voor compost in het kader van de wet Bodembescherming?

Bij de beschrijving van maximale en minimale schaalgroottes van een composteringsinstallatie dient de invloed te worden weergegeven van

- de aangeboden hoeveelheid afval
- het aantal werkende composteringsinstallaties
- de wijze en omvang van (eventuele) scheiding van componenten en fracties?

Het PAP/MER moet in het overzicht van in de komende ca. tien jaar mogelijk te composteren componenten/fracties een relatie aangeven met de beleidsmogelijkheden ten aanzien van scheiding aan de bron en scheiding in een speciale scheidingsinstallatie. Tevens dient te worden aangegeven, in welke mate de componenten/fracties die gecomposteerd kunnen worden, anderszins verwerkt zouden kunnen worden via RDF-opwerking.

Bouwsteen 6: compostering

Speciale aandacht dient te worden besteed aan de mogelijkheden om hergebruik van voorgescheiden artikelen, al of niet na reparatie, te stimuleren.

22 Inspiratieactie nr. 14 (bijlage 5).
23 Aangezien voor het voornemen tot de bouw van deze installatie een aparte m.e.r.-procedure wordt doorlopen, zal hierop niet gedetailleerd worden ingegaan.

Welke varianten bestaan er voor energie-opslag en -afgifte (bijvoorbeeld RDF-pellets, stoom, elektriciteit)? Op grond van welke criteria wordt hierbinnen een keuze gemaakt? Hoe vindt (het transport van en)

oostelijk Noord-Brabant? Den Bosch en van de verbrandingsinstallatie voor zuiveringsslib in vloeren voor de gewenste capaciteit van de installaties in het gewest reële bouwsteentjes? Welke consequenties zouden hieruit kunnen voort-criteria? Voor welke samenwerkingsgebieden is (RDF-)verbranding een afvalverbranding en RDF-opwerking en verbranding? Op grond van welke faseringsplan kiest de provincie voor de realisatie van plannen voor deid, kan deze bouwsteentjes een oplossing bieden? percentage van de totale stroom afval die in dit PAF/MER wordt behand- worden ontwikkeld voor dergelijke installaties? Voor welk gewichts- Den Bosch worden gerealiseerd(23), kunnen er nog meer voornemens Indien de plannen voor een RDF-verbrandingsinstallatie in het gewest

worden gemaakt aan marktmechanismen? ring, dat de doelstellingen van het afvalstofbeleid ondergeschikt Welke criteria worden gesteld aan de verkoop van RDF? Welke garanties kunnen worden ingebouwd tegen een zodanige (commerciële) bedrijfsvoe-

Het MER moet daarnaast antwoorden bevatten op de volgende vragen:

van bodem, grondwater en oppervlaktewater. fenylen (pcb's) en dioxinen], van geluidhinder en van verontreiniging- reiniging [rook, roet, stank, gevaarlijke stoffen zoals polychloorbi- speciaal worden gelat op maatregelen ter voorkoming van luchtveront- Bij de beschouwing van mogelijke milieu-beschermende maatregelen moet

aan de bron. Tevens dient te worden beschreven, welke consequenties dit kan hebben voor het beleid ten aanzien van gescheiden inzameling en scheiding de bepaling van een voorkeur.

Aangegeven moet worden, welke criteria (zullen) worden aangelegd bij

en voor de plannen van de RAZOB te Nuenen. breiding van de inrichting van Heeren Vullverbranding te Roosendaal van zuiveringsslib in oostelijk Noord-Brabant, de voorgenomen uit- zijn voor onder andere de voorgenomen installatie voor verbranding voor de droging van dierlijke mest(22). Deze opties kunnen relevant Ook dient te worden aangegeven, of de restwarmte gebruikt kan worden

Gaat het om monodeponiën of om stort gezamenlijk met andere afvalcategorieën?
Indien met andere categorieën afval wordt gestort: om welke categorieën gaat het en wat is daarvan de (gemiddelde) samenstelling?

Kan eventueel tijdens het gebruik van de lokatie als stortplaats of na beëindiging van het storten gas worden gewonnen? Zoja, kan een schatting worden opgenomen van de hoeveelheid, de winningsperiode en de samenstelling van het stortgas? Wat zijn de mogelijkheden voor gebruik en afzet van dit gas?

Wat moet de uiteindelijke capaciteit en gebruiksduur zijn van de (respectievelijke) stortlokatie(s)? Wat is de voorziene datum van beëindiging van de stortactiviteiten? Kunnen hierin varianten worden aangegeven? Wat is de beoogde eindsbestemming van de gecontroleerde stortplaatsen? Kunnen hier varianten in worden onderscheiden?

